

โรงเรียนต้นบากราชบุรีบำรุง

โรงเรียนต้นแบบเสริมสร้างเด็กดีมีวินัย

ทุกครั้งก่อนเข้าห้องเรียน เด็กๆ จะค่อยๆ ถอดรองเท้าแล้วนำมาวางเรียงกันเป็นแถวยาวอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย เป็นภาพที่เห็นจนเจนตาในโรงเรียนต้นบากราชบุรีบำรุง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ซึ่งนับเป็นเวลาสิบปีมาแล้วที่โรงเรียนได้ให้ความสำคัญกับการปลูกฝัง “ความมีวินัย” ลงในหัวใจของเด็กนักเรียน

ความเป็นมาของการเข้าสู่กระบวนการพัฒนา

นับตั้งแต่ อาจารย์สุรพล มุสิกพันธ์ ย้ายมาเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน เมื่อปี 2550 และได้เข้าร่วมโครงการพัฒนาศักยภาพแกนนำองค์กรเครือข่ายคุณธรรมด้านจิตอาสา โดยคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ร่วมกับศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ทำให้อาจารย์สุรพลได้รับคัดเลือกให้ไปศึกษาดูงาน ณ มูลนิธิพุทธฉือจี้ ประเทศไต้หวัน ซึ่งเป็นองค์กรต้นแบบในกระบวนการพัฒนาคุณธรรมหลากหลายด้าน อาจารย์สุรพลได้ตกผลึกทางความคิดมองเห็นว่า “วินัยและความรับผิดชอบ” คือ

คุณธรรมขั้นพื้นฐานที่มีความสำคัญอย่างมาก และเป็นสิ่งที่นักเรียนโรงเรียนต้นบากรายังไม่ค่อยได้รับการฝึกฝน

อาจารย์สุรพลเล่าว่า “แรงบันดาลใจส่วนหนึ่งก็คือเสียงจากผู้ปกครอง หลายคนบอกว่าลูกๆ ของเขาขาดความรับผิดชอบ ขาดความมีวินัยในตนเอง ครูเองก็สะท้อนว่าเด็กๆ มักจะมาโรงเรียนสาย การเข้าแถวก็ไม่ค่อยเป็นระเบียบเรียบร้อย ต้องคอยว่ากล่าวกันเป็นประจำ ตอนไปดูงานที่ฉือจี้ ก็ได้เห็นความแตกต่างของเด็กนักเรียนไต้หวันกับเด็กของเรา แค่เรื่องเล็กๆ อย่างการถอดรองเท้า ก็สะท้อนให้เห็นความมีวินัยและความรับผิดชอบต่อที่แตกต่างกันแล้ว”

วินัยเริ่มต้นที่ “รองเท้า”

หลังจากที่อาจารย์สุรพลได้ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์จากการศึกษาดูงานที่มูลนิธิพุทธมือจีให้กับบุคลากรครูในโรงเรียน ทุกคนต่างเห็นชอบร่วมกันว่าจะใช้ “รองเท้า” มาเป็นเครื่องมือในการสร้างคุณธรรมให้กับเด็กนักเรียน

จากที่เคยถอดรองเท้าวางระเกะระกะ ไม่เรียบร้อย อีกทั้งยังเหยียบรองเท้าของเพื่อน ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ทางโรงเรียนจึงออกกฎระเบียบใหม่ เมื่อนักเรียนถอดรองเท้าแล้ว ให้หยิบรองเท้ามาวางเรียงกันเป็นแถว โดยวางส้นรองเท้าให้ชิดกับผนังห้องเรียน และเมื่อต้องการสวมรองเท้า จะต้องหยิบรองเท้ามานั่ง แล้วสวมให้เรียบร้อยเสียก่อน

แม้จะดูเป็นเรื่องเล็กๆ แต่สามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงใหญ่ได้ เพราะเมื่อเด็กๆ ได้รับการฝึกฝนทุกวันก็เกิดความเคยชิน และเห็นประโยชน์ของการเรียงรองเท้าอย่างเป็นระเบียบ คือนอกจากจะดูสวยงามแล้ว เวลาใส่รองเท้ายังเกิดความสะดวกสบายและหาง่ายมากขึ้น ดังนั้นจากที่เด็กๆ ต้องทำ เพราะเป็นกฎระเบียบข้อบังคับ ก็เปลี่ยนมา

ทำด้วยความเต็มใจ เกิดเป็นพฤติกรรมใหม่ที่ติดตัวจนกลายเป็นนิสัย และเป็นวินัยที่ค่อยๆ เติบโตขึ้นในตัวเด็ก

วินัยที่ทำได้ใจ คือวินัยที่ถาวรและยั่งยืน

นอกจาก “วินัยรองเท้า” ที่เด็กนักเรียนต้นบุงฯ ได้ฝึกฝนจนกลายเป็นวิถีชีวิตแล้วยังมี “วินัยการเข้าแถว” จากแต่ก่อน เวลาเข้าแถวเคารพธงชาติ เด็กๆ จะวางมือที่ไหล่ของเพื่อนเพื่อจัดแถวให้เป็นแนวตรง ก็ยกเลิกการวางมือที่ไหล่ แต่ให้ใช้สายตาระยะและเล็งให้ตรง วิธีนี้จะทำให้เด็กๆ เกิดความใส่ใจในการเข้าแถวมากขึ้น

เมื่อถึงเวลาอาหารกลางวัน นักเรียนก็จะได้ฝึก “วินัยการรับประทานอาหาร” เมื่อรับประทานอาหารมาแล้ว เด็กๆ จะมานั่งรอเพื่อนที่โต๊ะจนกว่าจะครบ 10 คน จึงจะลงมือรับประทานอาหารได้ เป็นการฝึกความอดทนในการรอ และฝึกความตรงต่อเวลาไม่มาสาย เพราะจะทำให้เพื่อนรอนาน ขณะรับประทานอาหารจะต้องไม่ส่งเสียงดัง ไม่ทำอาหารหกจากจาน และต้องรับประทานอาหารไม่ให้เหลือ เป็นการฝึกให้รู้จักความพอประมาณ ตักอาหารมาแต่พอดี และเมื่อรับประทานอาหาร

อาหารเสร็จแล้ว เด็กๆ ก็จะล้างจานเอง นำไปวางเรียงอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย ฝึกความรับผิดชอบต่อตนเองและการพึ่งตนเอง

“วินัยการรักษาสถาณสมบัติ”

เป็นการฝึกความรับผิดชอบต่อทรัพย์สินส่วนรวมของโรงเรียน คือการช่วยกันปิดน้ำ ปิดไฟ ปิดพัดลม ปิดโทรทัศน์ ปิดคอมพิวเตอร์ และเครื่องใช้ไฟฟ้าทุกชนิดก่อนออกจากห้องเรียน แล้วยังช่วยลดค่าน้ำ ค่าไฟฟ้าให้กับโรงเรียนได้อีกด้วย

“วินัยที่ฝึกฝนบ่อยๆ ซ้ำๆ จนกลายเป็นนิสัย จะเป็นวินัยที่ยั่งยืนและถาวร แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นต้องทำด้วยความเต็มใจ ไม่ใช่ทำเพราะถูกบังคับ หรือทำเพื่อให้ผ่านไป ดังนั้นที่โรงเรียนนี้ ทุกคนจะต้องร่วมมือร่วมใจกัน ไม่เฉพาะเด็กนักเรียน ผู้อำนวยการก็ต้องทำให้เป็นแบบอย่าง ครูก็ต้องทำให้เด็กๆ เห็น เด็กก็จะทำตามด้วยความเต็มใจ อยากทำเพราะทำแล้วเห็นผลว่ามันดีต่อตนเองและผู้อื่น

อย่างผมเอง ก่อนออกจากห้องต้องสำรวจความเรียบร้อย ปิดไฟ ปิดพัดลมหรือยัง จากนั้นก็จะปิดห้องเอง รับผิดชอบห้องของตัวเอง นักการภารโรงไม่ต้องเสียเวลามาคอยปิดให้... ถ้าเด็กๆ เขาฝึกความรับผิดชอบต่อ

ต่อตนเองด้วยวินัยต่างๆ เหล่านี้ ฝึกบ่อยๆ ซ้ำๆ วินัยจะกลายเป็นวิถีชีวิตของพวกเขา” อาจารย์สุรพลกล่าว

จากโรงเรียนขยายผลสู่ชุมชน

การพัฒนาคุณธรรมในตัวเด็กจะทำให้เฉพาะแค่ในโรงเรียนไม่ได้ เพราะเวลาส่วนใหญ่ของเด็กๆ นั้นอยู่ที่บ้าน ดังนั้นเป้าหมายของโรงเรียนต้นบักๆ คือการขยายผลไปสู่ครอบครัวของนักเรียน โดยให้ผู้ปกครองมอบหมายงานบ้านให้กับนักเรียนทุกคน เพื่อให้เด็กๆ ได้ฝึกความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย

“วิถีชีวิตของผู้ปกครองที่นี่ เขาต้องออกจากบ้านไปกรีดยางตั้งแต่ตีสอง กว่าจะกลับบ้านก็สาย ดังนั้นก่อนที่เด็กๆ จะออกจากบ้านเพื่อมาโรงเรียน อย่างน้อยเขาจะต้องรับผิดชอบเรื่องการปิดไฟ ปิดน้ำ ช่วยผู้ปกครองประหยัด ช่วยทำงานบ้านเล็กๆ น้อยๆ ก็เป็นการแบ่งเบาภาระของผู้ปกครอง ถ้าครอบครัวไหนไม่มีงานบ้านให้ลูกทำจริงๆ ก็ให้ซื้อต้นกุหลาบให้เขาลักต้นหนึ่ง ให้เขาดูแลรดน้ำทุกๆ วัน จะช่วยปลูกฝังให้เด็กเกิดความรับผิดชอบ เกิดวินัยในครอบครัวขึ้น”

โรงเรียนต้นแบบเสริมสร้างเด็กดีมีวินัย

จากประสบการณ์การทำโครงการต่างๆ ร่วมกับศูนย์คุณธรรมตลอดระยะเวลา 10 ปี ที่ผ่านมาจนถึงวันนี้ โรงเรียนต้นบากราชบุรินทร์ ได้ยกระดับการทำกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรม มาสู่การเป็น “ศูนย์เรียนรู้ต้นแบบด้านการเสริมสร้างเด็กดีมีวินัย” ให้กับโรงเรียนต่างๆ ที่สนใจเข้ามาศึกษาดูงาน รวมถึงเป็นที่เลี้ยงให้กับโรงเรียนเครือข่าย ซึ่งปัจจุบันมีโรงเรียนเครือข่ายมากถึง 30 โรงเรียนในจังหวัดตรัง ทั้งนี้ปัจจัย

ความสำเร็จที่สำคัญก็คือ การมีผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ และเป็นผู้นำในการลงมือทำ โดยยึดหลัก “รู้ รัก สามัคคี”

“ทุกคนในโรงเรียนจะต้องมีเป้าหมายร่วมกัน รู้ว่าเรากำลังทำอะไร และรักในสิ่งที่เราทำ เพราะทำแล้วเกิดประโยชน์ สุดท้ายต้องสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน นี่คือศาสตร์ของพระราชทานที่โรงเรียนเราน้อมนำมาใช้จนเกิดความสำเร็จ” อาจารย์สุรพล กล่าวทิ้งท้าย

ทุกวันนี้อาจารย์สุรพลและคณาจารย์โรงเรียนต้นบากราชบุรินทร์ ยังคงมุ่งมั่นทุ่มเทในการหล่อหลอมลูกศิษย์รุ่นแล้วรุ่นเล่าให้เป็นเด็กดีมีวินัย มีความรับผิดชอบ และมีคุณธรรมด้านต่างๆ เพื่อเป้าหมายการเปลี่ยนแปลงที่อยากเห็น คือการเติบโตไปเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม เป็นกำลังสำคัญที่จะช่วยพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า และอยู่ดีมีสุขในอนาคต